

Naturskyddsföreningen i Botkyrka–Salem

Verksamhetsberättelse för år 2024

(avser tiden 1 januari - 31 december 2024)

Naturskyddsföreningens vision: *En hållbar framtid på en frisk och levande planet.* Så här har vår krets bidragit 2024.

Medlemmar

Antalet personer som varit medlemmar under år 2024 var 1475 (7 jan-25). Av dessa var 73 % bosatta i Botkyrka och 26 % i Salem. Kretsen får återbäring från riksföreningen baserat på antal medlemmar.

Styrelsemöten

Utöver årsmötet har kretsen haft 11 protokollförda styrelsemöten. Våra styrelsemöten var i Harbrostugan, men vid ett tillfälle hos en funktionär. Vi har haft vissa arbetsmöten som zoommöten.

Under mötena har vi planerat höst- och vårprogrammen med stort fokus på att möjliggöra för medlemmar att få digitalt program som alternativ till det tryckta. Vi har också diskuterat många inkomna samråd från Botkyrka och Salems kommuner, skogsfrågor, skötseln runt fjärilsstigen vid Pålalm, Uttrans vattenkvalitet etc.

Styrelsens sammansättning

	Före årsmötet i mars-24	Efter årsmötet i mars-24
Ordförande	vakant	Vakant
Vice ordförande	vakant	vakant
Sekreterare	Harald W Thorburn	Harald W Thorburn
Kassör	Birgit Hagsten	Birgit Hagsten
Ord. ledamöter	Hasse Andersson	Hasse Andersson
	Bo Ljungberg	Bo Ljungberg
	Helene Sjölund	Helene Sjölund
		Anneli Ahlroth
Suppleanter	Sven Persson	Sven Persson
	Jan Govella	Jan Govella
	Camilla Winberg	Camilla Winberg*
	Arne Söderbom**	

*slutade i styrelsen under sommaren 2024

**avlidit 2024-01-19

Posterna i styrelsen, fördelades vid konstituerande styrelsemöte.

Ekonomi

Föreningens ekonomi är god trots att det under året blivit ett minusresultat. De största utgifterna under året har, på samma sätt som under senare år varit tryckning och utskick av två programblad (Gärdsmygen) till föreningens medlemmar.

Kontinuerlig uppföljning av det ekonomiska läget har gjorts vid styrelsemötena. Föreningen gjorde ett försök, bland många andra organisationer, genom att lämna in en ansökan om bidrag från "Cranes Fund for Widows and Children". Vi fick dock inte något bidrag detta år.

Förslag till disposition av resultat från år 2024: Styrelsen föreslår att resultatet från 2024 balanseras i en ny räkning.

Eget kapital, ingående balans	98 804,76
Årets resultat (underskott)	-19 894,31
Eget kapital, utgående balans	78 910,45

Samrådsyttranden, överklagningar och domar m.m.- 2024

- Samrådsyttrande till Stockholm Vatten och avlopp angående föryngringsavverkning i ett skogsområde N om Ersboda 4 H gård. (Stockholms Svampvänner överklagade den avverkningsanmälan som inlämnats till Skogsstyrelsen. Detta innebar att samrådet stoppades upp i och med detta.)
- Föreningen fick rätt i Mark- och miljööverdomstolen som upphävde detaljplan för Södra Hallsta i Salems kommun
- Föreningen överklagade Mark- och Miljödomstolens dom gällande Salems kommuns antagande av detaljplan för Uttringe 1:12 m.fl. (Västra Garnudden). Mark- och miljööverdomstolen har meddelat prövningstillstånd. Något domslut har ännu inte fattats fram till årets slut.
- Föreningen har kompletterat sitt överklagande till Mark- och miljööverdomstolen angående detaljplan Prästviken i Botkyrka kommun. Domstolen hade inte fattat något beslut fram till årets slut*.

**/Mark- och miljööverdomstolen upphävde den antagna detaljplanen för Prästviken i Botkyrka kommun den 24 januari 2025. Domen innebär att bebyggelse på åkermarken väster om Botkyrka kyrka inte får komma tillstånd, en dom som föreningen välkomnar.*

Programgruppen 2024

Två nummer av programbladet Gärdsmygen har getts ut under året. Bägge programmen gjordes i A5-format på 24 respektive 12 sidor. Textbidragen har samordnats av Sven Persson. Layout för vår & sommarprogrammet gjordes av Lena Thunell och höst & vinterprogrammet av Josefin Gustafsson. Rentryck har svarat för tryckningen.

Styrelsen har dragit ner på kostnaderna för tryck och porto genom att:

- göra utdelningar för hand i postlådor nära styrelsemedlemmar.
- inte skicka ut programmet i pappersform till styrelsemedlemmar
- medlemmar som uppgett sin e-postadress för oss har fått ett mail där vi frågat om de kan tänka sig att få programmet digitalt i stället för i pappersform. 180 personer svarade att de kunde acceptera detta och har därför fått vårprogrammet för 2025 via mail som pdf-dokument.

Hörningsnäsängen 2024

Ansvariga: Kurt Hermelin och Per Wallsten

Slätterängen har skötts på traditionellt sätt, i samarbete med miljöenheten i Botkyrka kommun. På våren fagas, eller städas ängen, vilket innebär att torra löv och grenar samlas ihop. På högsommaren slås ängen med lie efter att önskvärda växter gått i frö och lövkvistar hamlas från träden.

Vår krets får detta miljöstöd via länsstyrelsen (EU-stöd) för arbetet med att sköta ängen. Stödet har de senaste åren varierat mellan cirka 6 900 och drygt 8 600 kr per år.

Skogsfrågor 2024

Ansvariga: Anneli Ahlroth, Bo Ljungberg, Birgit Hagsten och Per Wallsten

Styrelsen bjöd under hösten in till en liten workshop via Zoom där några inbjudna experter inom ämnet ”skog och naturvård” tillsammans med oss hade givande diskussioner i ämnet.

Eftersom styrelsen har haft svårt att hinna med att besöka alla skogar som medlemmar tyckt att vi ska engagera oss i och på olika sätt försöka skydda, så samlade vi ihop några intresserade som vi trodde kunde hjälpa oss med att bevaka och inventera avverkningsanmälda skogar i Botkyrka och Salem. Denna mer informella arbetsgrupp har under senhösten startat sitt arbete med att besöka och granska ett antal avverkningsanmälningar. Vi behöver dock framöver utveckla rutinerna för hur samarbetet ska kunna ske på ett bra sätt mellan arbetsgruppen och kretsstyrelsen.

Backsvaleprojektet

Ansvarig: Bo Ljungberg

Projektet fortgår men tyvärr har hittills inga backsvalor bosatt sig i holkarna som vi låtit bygga för flera år sedan. Bo Ljungberg har varit ansvarig för detta projekt.

Fjärilstigen Pålamalm

Ansvariga: Bo Ljungberg och Hasse Andersson

Omgivningen runt fjärilstigen har bevakats kontinuerligt under året. Den 11 juni hade vi ett informellt möte vid fjärilstigen tillsammans med en markägarrepresentant, en tjänsteman från Vattenfall samt en skötselansvarig från Föreningen Sörmlandsleden.

Fågelmatningen vid Tullingemaden

Ansvariga: Hasse Andersson, Per Wallsten och Bo Ljungberg

Vinterfågelmatningen vid Tullingemaden har skötts i samarbete med Botkyrka kommun, som bidragsgivare. Matningen sker med ekologiskt solrosfrö och jordnötter, samt med talgbollar. Stamgäster är blåmes, talgoxe, nötväcka, större hackspett och koltrast, men även entita, trädkrypare, stjärtmes, koltrast och kricka ses regelbundet. Området är populärt med bra gångvägar och broar.

Vattenvård projektet rädda Uttran

Ansvarig: Jan Govella

Uttrans Vattenvårdsgrupp (UVVG) startade 2015. Sjön Uttrans undermåliga ekologiska status beskrevs i brev riktade till miljöcheferna i Botkyrka, Salem och Södertälje kommun. Vi gläder oss stort att nu, 10 år senare, har sjön äntligen fått ett rejält ekologiskt lyft genom en aluminiumbehandling. För kommunernas del har det inneburit många provtagningar, förbättrade avlopp och sökande av medel.

Vår roll har varit att stötta och följa upp kommunernas åtaganden. UVVG har agerat som en länk mellan kommunerna och allmänheten. 6 siktdjupsskivor har tillverkats av oss och de mäts under större delen av året. Siktdjupet har ökat markant från ca 1 meter till mer än 5m med klart fint vatten vid stränderna. Genom lokala och spontana möten och föredrag har vi informerat föreningar, politiker och intresserade om restaureringen.

Webbplatsen (<https://www.gaerdsmygen.se>)

Webbutformare: Rolf Ekberg

Under 2024 besöktes vår webbplats 42 585 gånger, att jämföra med 25 899 år 2023. På hemsidan lägger vi regelbundet upp små rapporter från våra naturpromenader och andra programpunkter som vi haft. På vår hemsida finns våra aktuella program och andra dokument.

E-post och digitala tjänster

Kretsen använder följande e-postadresser:

- styrelsen[at]gaerdsmygen.se för inkommande meddelanden till ordinarie styrelsemedlemmar samt suppleanter
- kontakt[at]gaerdsmygen.se för inkommande meddelanden till styrelse och funktionärer
- botkyrka-salem[at]naturskyddsforeningen.se, en ny kostnadsfri e-postadress för utgående kommunikation. Sköts av vår sekreterare.
- styrelsemedlemmars och funktionärers privata e-postadresser finns på vår hemsida samt i programbladet.

Sekreteraren ansvarar för naturskyddsforeningens kostnadsfria så kallade Officepaket för hantering av gemensamma filer och även teams.

Vi har ett Zoom-konto som vi använder för digitala möten.

Föreningen har ingen egen facebook-grupp. Vid vissa aktiviteter har dock styrelsen lagt upp information om evenemang i lokala facebook-grupper för att sprida information till allmänheten.

Engagemang

Under året har kretsens styrelsemedlemmar, funktionärer eller valberedning deltagit vid aktiviteter för utbildning eller för att utbyta erfarenheter med andra kretsar m.m. såsom:

- länsförbundets digitala månadsmöten
- länsförbundets träffar i Stockholm: ”Kicka igång din krets” och ”Kretskonferens Stockholm 2024” – Framtidens hållbara och inkluderande samhällen
- riksmöten i Stockholm såsom ”Engagemanghelg-Starka tillsammans”
- rikskonferens i Jönköping
- utbildningen ”Inkluderande ledarskap”. Kretsen vill arbeta inkluderande och icke-diskriminerande i hela vår verksamhet, med utgångspunkt i alla människors lika värde
- utbildningen ”Fortbildning i naturvårdsarter”, tillsammans med den regionala skogsgruppen i Stockholm län
- Naturskyddsforeningens digitala introträff för nya styrelsemedlemmar
- Styrelsen har även haft kontakt med grannkretsen i Södertälje-Nykvarn och bl.a. ordnat gemensamma aktiviteter som annonserats i respektive kretsars program

Exkursioner och programverksamhet

Vi har under senare år försökt se till att vi besöker olika naturreservat och kulturreseervaten som ligger i våra kommuner. I programpunkterna för 2024 besökte vi tre olika naturreservat i våra kommuner nämligen Ekholmens-, Vinterskogens- och Korpbergets naturreservat. Föreningen har haft 2 programpunkter tillsammans med kretsen i Södertälje-Nykvarn.

Antalet programaktiviteter under året har varit 27 stycken:

Vinterfåglar vid Tullingemaden och Tullingegårdsbäcken 20 januari

Den traditionella vandringen genom dagvattenparken samt längs Tullinge strand bort till Tullinge gård genomfördes med Bo Ljungberg som guide. Bland fåglar som sågs eller hördes kan nämnas krickor, ormvråk, gröngöling, björktrast, stjärtmesar, grönfink, gråsiskor och grönsiskor

Holkbygge i Harbrostugan 3 mars

Vi samlades vid Harbrostugan för att bygga en egen fågelholk. Det blev både stora och små holkar. Vi använde glödpenna för att skriva datum och signatur på våra alster.

Ansvariga: Camilla Winberg och Jan-Peter Falk.

Årsmöte 20 mars

Årsstämman hölls i Harbrostugan. Efter årsmöteshandlingarna blev det fika och trevliga informella samtal mellan mötesdeltagarna.

Entomologen Mattias Forshage höll ett föredrag om tidiga naturhistoriker på Södertörn.

Vandring till Ekholmen den 24 mars för att lyssna på hackspettar

Vi vandrade till Naturreservatet och Natura 2000 området Ekholmen där vi träffade på den mindre hackspetten i den fina miljön. Anneli Ahlroth ledde vandringen.

Fagning vid Hörningsnäsängen 13 april och 20 april

Hörningsnäsängen blev som vanligt fagad genom att fjolårsgräs, löv och kvistar räfsades ihop och fördes bort från ängen till en kompost utanför gårdsgården.

Ansvarig: Kurt Hermelin.

Exkursion till Västra Garnudden, Salem 21 april

Bo Ljungberg ledde en exkursion i sumpskogen där bl.a. olika intressanta arter av svampar, mossor och lavar studerades. Kommunen har planerat att en dagvattenpark ska byggas i denna sumpskog något som vi i naturskyddsföreningen protesterat mot och därför överklagat till Mark-och miljööverdomstolen.

Fågelpromenader vid Tullingemaden, 25 april samt 2 maj och 7 maj

Vi anordnade tre lyckade fågelpromenader under våren där både medlemmar och andra var välkomna, under ledning av Hasse Andersson och Per Wallsten. Vi fick bland annat se mindre strandpipare, krickor, rörhöna och hörde sjungande lövsångare, svarthättor och ärtsångare.

Trädgårdslördag med temat, hållbarhet, ekologi, nyttiga växter m.m. 27 april

Sadia Tonner och Kurt Hermelin deltog vid en utställning i Salems Bibliotek. En del av operation rädda bina, en kampanj med material från riksföreningen.

Seniorvandring i Vinterskogen 14 maj

Ansvarig: Jan Govella. Ca 20 glada seniorer vandrade i vårsol och vitsippsprakt runt Brosjön. Vi pratade om ekologins grunder och letade upp producenter, konsumenter och nedbrytare, tittade på murkna stubbar, knappnålslav, tickor och knoppar. Kaffet och mackor avnjöts till fåglars sång vid grillplatsen mellan sjöarna.

Växtloppis med operation rädda bina 18 maj

Anneli Ahlroth och Kurt Hermelin deltog med ett bord på folkparksfesten i Hågelbyparken i Tumba. En del av operation rädda bina, en kampanj med material från riksföreningen.

24-timmars fågelinventering vid Dalkarlsäng 24 - 25 maj

För 16:e året genomfördes denna inventering. Totalt observerades 57 arter, vilket är ett normalt antal sedd över alla 16 års inventeringar. Smådopping, lärkfalk, bivråk och brun kärrhök var några av arterna. Vi var totalt elva personer som genomförde inventeringen.

Kontaktperson: Hasse Andersson

Fjärilsexkursion till Fjärilsstigen vid Pålamalm 16 juni och 17 augusti

Vi var åtta personer som spanade längs Fjärilsstigen den 17 augusti, både efter fjärilar och sländor. Vi fick ihop 13 arter dagfjärilar och 7 arter trollsländor. Dessutom kunde vi studera guldsandbin, som har ett bra fäste just här. Bland växterna kan nämnas blommande strimporre, ögontröst och nysört.

Slätter vid Hörningsnäsängen 3 och 10 augusti

Första lördagen i augusti är det Ängens dag – Naturskyddsföreningens nationella manifestation för den svenska ängen. Kretsen bidrog genom att så som vi brukar göra, slå delar av ängen med lie.

Ansvariga: Per Wallsten och Kurt Hermelin

Fågelutflykt Torö 31 augusti

En fågelutflykt gjordes till Torö i Reveluddens Naturreservat i Nynäshamns kommun. Anneli A ledde vandringen.

Vandring i Kalkbergets naturreservat på Mörkö, 15 september

Under vandringen tittade vi på olika kalkgynnade växtarter såsom fältmalört, murruta, gruslok, blodnäva m.fl. Naturligtvis visade Bo Ljungberg, som för övrigt var guide under exkursionen, den sällsynta alvar-placodlaven som endast är känd från denna lokal på det svenska fastlandet.

Samarrangemang med Naturskyddsföreningen i Södertälje-Nykvarn

Höstens insektstur lördagen 21 september

Föreningen tillsammans med Botkyrkas nya kommunbiolog, Julia Stigenberg, kom till Harbro i Tumba för att studera insekter tillsammans med intresserade deltagare. Även entomolog Urban Wahlstedt deltog.

Fågelutflykt till Grödinge 29 september

Föreningen besökte Grödinge fågeltorn i närheten av Grödinge kyrka under några timmar för att studera flyttfåglar.

Anneli Ahlroth ledde utflykten.

Utflykt till Korpbergets naturreservat – med visning av Högantorps kvarn 13 oktober

Vi fick komma in i den nyrestaureerade kvarnen. Sen tog vi en promenad upp på själva Korpberget. Under vandringen tillbaka från berget fick vi se murgröna samt den sällsynta buskvickern.

Samarrangemang med Naturskyddsföreningen i Södertälje-Nykvarn.

Föredrag om svampar med professor Anders Dahlberg 12 november

Ett intressant och spännande föredrag höll professorn vid Uppsala universitet då han pratade om svamparnas liv. Många frågor ställdes till honom vilket visade på ett stort intresse hos åhörarna.

Luciakaffe med bildvisning 14 december

En traditionell grötkväll ersattes med en annan trevlig aktivitet som ägde rum i Harbrostugan. Det serverades kaffe, glögg, pepparkakor m.m. som hör julen till. Bo Ljungberg visade naturbilder från året.

Bo Ljungberg

Harald W Thorburn

Birgit Hagsten

Anneli Ahlroth

Hasse Andersson

Helene Sjölund